

Ett bolag har låtit en arbetstagare göra privata inköp genom bolaget från bolagets leverantör till samma pris som bolaget betalat denne.

Arbetsdomstolen har funnit att arbetstagaren är konsument och arbetsgivaren näringsidkare i preskriptionslagens mening och att preskriptionstiden för arbetsgivarens fordran mot arbetstagaren för inköpet därmed är tre år. Även fråga om preskriptionsavbrott har skett.

ARBETSDOMSTOLEN

DOM
2021-02-17
StockholmDom nr 5/21
Mål nr B 60/20

KLAGANDE

Västerorts VVS installationer i Stockholm AB, 556976-6370,
Sorterargatan 14, 162 50 Vällingby
Ombud: advokaten Anders Karlsson, Advokatfirman Axelsson &
Karlsson AB, Box 3388, 103 68 Stockholm

MOTPART

Kaj Vikesson, 730416-0372, Castorvägen 9 B, 175 68 Järfälla
Ombud: jur.kand. Stefan Ragnarsson, Ragnarssons Juridiska Byrå AB,
Råstavägen 3, 169 54 Solna

SAKEN
fordran

ÖVERKLAGAD DOM

Attunda tingsrätts dom den 11 maj 2020 i mål nr T 3909-19

Tingsrättens dom, se bilaga.

Bakgrund

Kaj Vikesson var tidigare anställd som VVS-montör hos Västerorts VVS installationer i Stockholm AB (bolaget). Under anställningen beställde Kaj Vikesson med bolagets godkännande två värmepumpar från Lundagrossisten i bolagets namn och för eget bruk till en kostnad om 71 929 kr. Lundagrossisten fakturerade bolaget för värmepumparna den 20 december 2012 och den 10 oktober 2013. När Kaj Vikessons anställning upphörde i juni 2018 hade han inte betalat bolaget för värmepumparna.

Bolaget väckte talan mot Kaj Vikesson vid tingsrätten och yrkade att han till bolaget skulle betala 71 929 kr jämte ränta.

Kaj Vikesson bestred yrkandet och gjorde gällande att fordran var preskriberad, då det varit fråga om ett konsumentköp. Han vitsordade beloppet.

Bolaget gjorde i första hand gällande att det inte varit fråga om ett konsumentköp och att fordran därmed inte var preskriberad. Om det var ett konsumentköp, invände bolaget, att fordran ändå inte var preskriberad eftersom

preskriptionsavbrott skett och att fordran under alla förhållanden hade återuppväckts genom att Kaj Vikesson erkänt skulden.

Tingsrätten fann att det varit fråga om ett konsumentköp och att fordran var preskriberad. Tingsrätten avslag därför bolagets yrkande och förpliktade bolaget att ersätta Kaj Vikessons rättegångskostnad.

Bolaget har överklagat tingsrättens dom.

Arbetsdomstolens behörighet

Enligt 1 kap. 1 § första stycket arbetstvistlagen ska Arbetsdomstolen pröva arbetstvister. Med arbetstvist avses bl.a. tvister rörande förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. För att tvist mellan en arbetsgivare och en (företvarande) arbetstagare ska utgöra en arbetstvist krävs att den rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare i denna deras egenskap (prop. 1974:77 s. 138 och t.ex. AD 1986 nr 8). Däremot är det inte nödvändigt att yrkandena i målet aktualiserar tillämpningen av arbetsrättsliga regler.

Av de omständigheter, som bolaget åberopat, framgår att Kaj Vikesson inte skulle ha förvärvat värmepumparna om han inte varit anställd hos bolaget, i vart fall inte på de aktuella villkoren. Tvisten har därmed sin grund i anställningsförhållandet mellan bolaget och Kaj Vikesson. Arbetstvistlagen är därför tillämplig.

Yrkanden m.m.

Bolaget har yrkat att Arbetsdomstolen ska bifalla dess vid tingsrätten förda talan och förplikta Kaj Vikesson att ersätta bolagets rättegångskostnad där.

Kaj Vikesson har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Arbetsdomstolen.

Parterna har i Arbetsdomstolen i allt väsentligt åberopat samma grunder och utvecklat sin talan på samma sätt som vid tingsrätten i enlighet med vad som framgår av tingsrättens dom. Kaj Vikesson har dock inte här gjort gällande att bolaget har sålt värmepumparna till honom till marknadspris, utan har vidgått att han fått köpa dem till ett förmånligt och rabatterat pris.

Målet har avgjorts utan huvudförhandling. Parterna har åberopat samma bevisning här som vid tingsrätten. Den muntliga bevisningen har lagts fram genom uppspelning av ljud- och bildupptagningar av förhören vid tingsrätten.

Domskäl

Tvisten

Det är ostridigt att bolaget har en fordran mot Kaj Vikesson för de två värmepumparna och att Kaj Vikesson ska förpliktas betala det av bolaget yrkade beloppet, om bolaget inte har förlorat rätten att göra fordran gällande på grund av preskription.

Arbetsdomstolen prövar först om bolagets fordran är en konsumentfordran enligt preskriptionslagen, det vill säga om Kaj Vikesson i egenskap av konsument har köpt värmepumparna av bolaget inom ramen för bolagets näringsverksamhet. Om så inte är fallet, ska Kaj Vikesson förpliktas betala det yrkade beloppet. Om Arbetsdomstolen kommer fram till att det är en konsumentfordran, ska domstolen pröva om preskriptionsavbrott har skett och, om så inte skett, om Kaj Vikesson har återuppväckt fordran genom att erkänna skulden efter preskriptionstidens utgång.

Parternas ståndpunkter

Bolaget

Kaj Vikessons köp av värmepumparna genom bolaget i dess egenskap av hans arbetsgivare är att betrakta som en anställningsförmån. Kaj Vikesson är då inte att betrakta som en konsument i förhållande till bolaget. För att det ska vara fråga om ett konsumentköp krävs det vidare att varan tillhandahålls yrkesmässigt av arbetsgivaren. Bolaget säljer inte VVS-varor, varken i butik eller via internet. Därtill innebär kravet på yrkesmässig verksamhet att försäljningen sker med ett vinstsyfte. Bolaget har sålt värmepumparna till Kaj Vikesson till självkostnadspris och på kredit, vilket har inneburit en förlustaffär. Försäljningen har därmed inte varit del av bolagets yrkesmässiga verksamhet.

Även om det skulle vara fråga om ett konsumentköp är fordran ändå inte preskriberad. Bolagets företrädare har vid flera tillfällen begärt att Kaj Vikesson skulle betala för värmepumparna. Detta har skett under personalmöten där personalköp varit en återkommande punkt och genom den blankett om att betala för uttaget material som Kaj Vikesson fick innan han avslutade sin anställning. Kaj Vikesson har dessutom i ett e-postmeddelande den 19 juli 2018 erkänt skulden och medgett betalning. Fordran är därför under alla förhållanden inte preskriberad.

Kaj Vikesson

Bolaget har yrkesmässigt förmedlat värmepumparna till Kaj Vikesson för hans privata bruk. Även om bolaget inte säljer VVS-varor i butik eller via internet, så säljer bolaget sådana varor som delmoment i beställda installationsarbeten. Det saknar betydelse att Kaj Vikesson har köpt dem till ett förmånligt och rabatterat pris. Kaj Vikesson har inte avstått från det konsu-

menträttsliga skyddet vid köpet. Kaj Vikesson är i förhållande till bolaget att betrakta som konsument, varför fordrans preskriptionstid är tre år. Eftersom bolaget framställde krav på betalning först den 21 juni 2018 är fordran preskriberad. Kaj Vikessons mejl den 19 juli 2018 utgör inte något vitsordande av bolagets fordran och har inte den klarhet som krävs för att återuppväcka fordran.

Är bolagets fordran en konsumentfordran enligt preskriptionslagen?

Rättsliga utgångspunkter

Huvudregeln, enligt 2 § första stycket preskriptionslagen, är att en fordran preskriberas tio år efter dess uppkomst, om inte preskriptionen avbryts dessförinnan. Enligt paragrafens andra stycke är preskriptionstiden dock tre år för fordran mot en konsument, om fordringen avser en vara, tjänst eller annan nyttinghet som en näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet har tillhandahållit konsumenten för huvudsakligen enskilt bruk.

Begreppen konsument och näringsidkare i preskriptionslagen har samma innebörd som i t.ex. avtalsvillkorlagen, konsumentköplagen och konsumentkreditlagen (prop. 1979/80:119 s. 90).

Med konsument avses enligt 1 § fjärde stycket konsumentköplagen (1990:932) en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet. Det som förvärvats ska således vara avsett huvudsakligen för enskilt ändamål. Att den som förvärvar varan har köpt den för någon annans räkning än sin egen, t.ex. en familjemedlem, eller för att ge bort den i present, hindrar inte att varan ska anses vara avsedd för enskilt ändamål (prop. 1989/90:89 s. 59 f. och prop. 2001/02:134 s. 81).

Definitionen av näringsidkare är vidsträckt och omfattar varje fysisk eller juridisk person som yrkesmässigt bedriver verksamhet av ekonomisk natur. Den treåriga preskriptionstiden gäller dock inte sådana fordringar som tillkommer en näringsidkare på grund av någon transaktion utanför näringsidkarens yrkesmässiga verksamhet (se förarbetena till preskriptionslagen, prop. 1979/80:119 s. 90 och 187).

För att en säljare ska ses som näringsidkare i konsumentköplagens – och därmed i preskriptionslagens – mening krävs, förutom att säljaren bedriver näringsverksamhet, att säljaren handlar för ändamål som har samband med näringsverksamheten. Många gånger är det klart att det finns ett sådant samband som lagen förutsätter. När en näringsidkare säljer något som inte ingår i näringsverksamheten måste det, för att säljaren ska anses vara näringsidkare enligt konsumentköplagen, finnas en förbindelselänk mellan näringsverksamheten och avtalet. Vid bedömningen av om sambandet är tillräckligt påtagligt har det betydelse om förbindelselänken mellan näringsverksamheten och avtalet aktualiserar ett konsumentskyddsintresse. Bedömningen ska utgå från den typiske konsumentens skyddsintresse. Avgörande blir då om säljaren, på grund av den egna näringsverksamheten vid avtalet, kan

anses ha intagit en överlägsen ställning gentemot en sådan typisk konsument. Ett uttryck för detta kan vara att säljaren använder näringsverksamhetens marknadsföringsresurser eller avtalsformulär som vanligtvis används i verksamheten (prop. 2001/02:134 s. 26 f. och 80 f. och NJA 2018 s. 866).

En säljare är således inte en näringsidkare enligt konsumentköplagen, om näringsidkaren säljer en vara under sådana förhållanden att han eller hon måste anses göra detta i egenskap av privatperson. Det kan t.ex. röra sig om att en företagare säljer sina privata möbler eller sin privata bil. Det krävs däremot inte att den vara som säljs är av sådant slag som näringsidkaren normalt säljer. Om t.ex. en livsmedelshandlare säljer sin kontorsutrustning, är konsumentköplagen tillämplig eftersom försäljningen sker för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten (prop. 1989/90:89 s. 60 och prop. 2001/02:134, s. 26 f. och 80 f.).

Arbetsdomstolens bedömning

Följande är ostridigt eller framgår av utredningen. Bolaget utför i huvudsak VVS-installationsarbeten. Bolaget har ingen försäljning av VVS-produkter i butik eller via internet men försäljning av sådana varor sker i viss utsträckning som delmoment i installationsarbeten. Bolaget köper varor av bl.a. Lundagrossisten för vidareförsäljning till kunder. Bolaget köper varor av Lundagrossisten till ett nettopris som är lägre än rekommenderat bruttopris till slutkund. Bolaget låter sina anställda, efter avstämning och godkännande, göra privata inköp genom bolaget. De anställda får beställa varor från bolagets leverantörer i bolagets namn och därefter betala bolaget samma pris som bolaget betalat till leverantören. För de två värmepumparna har bolaget krävt ersättning av Kaj Vikesson med samma belopp som bolaget betalade till Lundagrossisten. Kaj Vikesson köpte värmepumparna för sitt eget respektive sin systers enskilda bruk.

Arbetsdomstolens bedömning är att Kaj Vikesson var konsument i preskriptionslagens mening, eftersom han är en fysisk person som köpt värmepumparna för enskilt bruk. Det saknar betydelse att han köpt en av värmepumparna åt sin syster. Det saknar vidare betydelse att Kaj Vikessons köp av värmepumparna skett inom ramen för hans anställning.

Bolaget är en juridisk person som bedriver näringsverksamhet. Även om bolagets huvudsakliga verksamhet är VVS-installationer, är det ostridigt att bolaget i mindre omfattning säljer VVS-varor till kunder i samband med installationsarbeten. Försäljningen till Kaj Vikesson följde bolagets rutiner för anställdas privata inköp men skiljde sig från bolagets försäljningar till kunder, dels genom att försäljningen inte skedde i samband med någon installation som bolaget utförde, dels genom att Kaj Vikesson fick köpa värmepumparna till bolagets inköpspris.

Det får anses vanligt att företag inom vissa branscher har personalrabatter. En personalrabatt är en anställningsförmån som är knuten till det faktum att en person är anställd hos ett visst företag. Det måste antas att en näringsidkares beslut att tillåta förmånliga personalköp grundas på överväganden om att personalköpen gynnar den egna rörelsen, t.ex. genom att öka personalens lojalitet med verksamheten. Personalköp får därför vid tillämpningen av preskriptionslagen anses ske i näringsidkares yrkesmässiga verksamhet.

Med beaktande härav anser Arbetsdomstolen att försäljningen skett i bolagets yrkesmässiga verksamhet. Denna bedömning ändras inte av vad bolaget anfört om att försäljningen snarast inneburit en förlustaffär för bolaget genom att Kaj Vikesson fått en flerårig räntefri kredit.

Sammanfattningsvis gör Arbetsdomstolen samma bedömning som tingsrätten, nämligen att bolaget i förhållande till Kaj Vikesson agerat som näringsidkare och att Kaj Vikessons köp skett för privat bruk. Detta innebär att fordran är en konsumentfordran enligt preskriptionslagen och att preskriptionstiden därmed är tre år samt att fordran är preskriberad, om inte preskriptionsavbrott skett.

Har preskriptionsavbrott skett eller fordran återuppväckts?

Tingsrätten har funnit att Kaj Vikesson erkänt skulden fram till och med januari 2014 men att preskriptionsavbrott från bolagets sida inte skett fram till och med januari 2017. Vidare har tingsrätten kommit fram till att bolagets fordran därefter inte återuppväckts.

Arbetsdomstolen gör i dessa delar ingen annan bedömning än tingsrätten.

Sammanfattning och rättegångskostnader

Arbetsdomstolen har i likhet med tingsrätten funnit att talan är preskriberad och att bolagets talan därmed ska avslås. Arbetsdomstolens ställningstagande innebär att Kaj Vikesson har vunnit målet. Bolaget ska därmed betala Kaj Vikessons rättegångskostnad vid tingsrätten. Tingsrättens domslut i sin helhet ska således fastställas. Som förlorande part ska bolaget även betala Kaj Vikessons rättegångskostnad i Arbetsdomstolen. Det yrkade beloppet är skäligt.

Domslut

1. Arbetsdomstolen fastställer tingsrättens domslut.

2. Västerorts VVS installationer i Stockholm AB ska ersätta Kaj Vikessons rättegångskostnad i Arbetsdomstolen med 15 400 kr för ombudsarvode, med ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Karin Renman, Ulrika Stenbeck Gustavson, Joanna Román, Gabriella Forssell, Per-Olov Strandberg, Sofie Rehnström och Carl-Gustaf Hjort. Enhälligt.

Rättssekreterare: Martina Sjölund

ATTUNDA TINGSRÄTT

DOM
2020-05-11
Meddelad i
Sollentuna

Mål nr
T 3909-19

Sid 1 (9)

PARTER

Kärande

Västerorts VVS installationer i Stockholm AB, 556976-6370
Sorterargatan 14
162 50 Vällingby

Ombud: Advokat Anders Karlsson
Advokatfirman Axelsson & Karlsson AB
Box 3388
103 68 Stockholm

Svarande

Kaj Vikesson, 19730416-0372
Castorvägen 9 B
175 68 Järfälla

Ombud: Jur.kand. Stefan Ragnarsson
c/o Ragnarssons Juridiska Byrå
Råstavägen 3
169 54 Solna

DOMSLUT

Käromålet lämnas utan bifall.

Västerorts VVS installationer i Stockholm AB ska ersätta Kaj Vikesson för hans rättegångskostnader med 79 100 kr avseende ombudsarvode samt ränta enligt 6 § räntelagen på beloppet från dagen för domen till dess betalning sker.

Dok.Id 1014774

Postadress
Box 940
191 29 Sollentuna

Besöksadress
Tingsvägen 11

Telefon
08-561 696 02

E-post:
tvistemalarende.attunda.tingsratt@dom.se
www.attundatingsratt.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

Kaj Vikesson var fram till och med juni månad år 2018 anställd som VVS-montör hos Västerorts VVS installationer i Stockholm AB (Bolaget). Under år 2012 och 2013 beställde han — genom Bolaget — två värmepumpar för eget bruk till en kostnad om 71 929 kr. Beställningarna gjordes i Kaj Vikessons dåvarande namn Kaj Pirttilahti. Värmepumparna beställdes av Lundagrossisten 6 december 2012 och den 23 september 2013 som fakturerade Bolaget för dessa den 20 december 2012 och den 10 oktober 2013.

Kaj Vikesson har till Bolaget inte erlagt betalning för värmepumparna.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING**Bolaget**

Bolaget har yrkat att Kaj Vikesson till Bolaget ska utge 71 929 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 juli 2018 till dess att betalning sker.

Kaj Vikesson

Kaj Vikesson har bestritt käromålet men vitsordat det yrkade kapitalbeloppet. Yrkad ränta har vitsordats från den 12 november 2018. För det fall tingsrätten skulle finna att det inte varit fråga om ett konsumentköp och att preskriptionstiden för fordran därmed är tio år har Kaj Vikesson medgett att utge det yrkade kapitalbeloppet till Bolaget.

Båda parter har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN**Bolaget**

Kaj Vikesson har genom Bolaget — i dess egenskap av arbetsgivare för honom — beställt två värmepumpar för eget bruk till en kostnad om 71 929 kr. Kaj Vikesson har erhållit värmepumparna men har — trots flertalet anmaningar — inte erlagt betalning för dessa till Bolaget.

För det fall att Kaj Vikesson ska anses ha köpt värmepumparna såsom konsument har preskriptionsavbrott skett samt har han i vart fall erkänt skulden i ett e-postmeddelande den 19 juli 2018.

Parterna har — genom blanketten "Inför avslut av anställning" som Kaj Vikesson fått del av — avtalat om att betalning av fordran ska ske senast i samband med att Kaj Vikesson avslutar sin anställning i juni 2018. Ränta ska därför utgå 30 dagar därefter, dvs. från den 31 juli 2018.

Kaj Vikesson

Bolagets fordran är preskriberad. Kaj Vikesson är i förhållande till Bolaget att betrakta som konsument och det har därmed varit fråga om ett konsumentköp, varför preskriptionstiden för fordran är tre år. Bolaget har först den 21 juni 2018 framställt ett muntligt krav på betalning av värmepumparna och anslutningsslangarna. Ett skriftligt krav framställdes först i oktober 2018 då Kaj Vikesson fick del av en faktura per e-post. Eftersom något preskriptionsavbrott inte skett inom treårsfristen är Bolagets fordran preskriberad och Kaj Vikesson är därmed inte betalningsskyldig för densamma.

Parterna har inte avtalat om ränta. Den blankett som Bolaget hänvisar till — "Inför avslut av anställning" — har Kaj Vikesson inte fått del av. Kaj Vikesson lämnade in sin skriftliga uppsägning på Anders Hennings kontor, som var tomt vid tillfället.

Blanketten kan i vilket fall inte läsas som ett avtal mellan parterna och det finns inte någon grund för att utifrån blanketten påstå att ränta har avtalats mellan dem.

Det är ostridigt att Kaj Vikesson köpt värmepumparna samt fyra anslutningsslangar för privat bruk. Bolaget har tillhandahållit värmepumparna och anslutningsslangarna i sin egenskap av näringsidkare. Bolaget säljer VVS-produkter till privatpersoner. Kaj Vikesson har under sin anställning för Bolagets räkning — och i enlighet med arbetsgivarens roll att leda och fördela arbetet — sålt allt ifrån blandare till vattenberedare till kunder. Kaj Vikesson känner även till att Bolaget har sålt en stor mängd VVS-produkter, däribland rör, till en kund för privat bruk. Kunden i fråga köpte produkterna till sin fastighet. Kaj Vikesson vet inte om denna kund genomförde köpen genom en firma eller privat. Det har således varit fråga om ett konsumentköp.

Bolaget har inte någon gång under de fem år som förflutit sedan beställningarna gjordes till dess att den muntliga påstötningen skedde den 21 juni 2018 påtalat för Kaj Vikesson att han skulle utge ersättning till Bolaget för värmepumparna och anslutningsslangarna. Först den 12 oktober 2018 emottog Kaj Vikesson en faktura från Bolaget per e-post. Detta var den första gången som han såg fakturan. Den 14 november 2018 kom sedan ett inkassokrav från Svea Inkasso avseende samma faktura. Med beaktande av detta vitsordar Kaj Vikesson att ränta kan beräknas från och med den 12 november 2018 för det fall att käromålet skulle bifallas.

Det e-postmeddelandet daterat den 19 juli 2018 som han skickat till Bolaget utgör inte något vitsordande av Bolagets fordran och styrker över huvud taget inte Bolagets käromål. För att preskriptionsavbrott ska kunna göras gällande krävs att Bolaget skriftligen erinrat om eller krävt betalning. Detta har Bolaget inte gjort inom den treåriga preskriptionstiden. Bolaget har inte heller inlett rättsligt förfarande inom treårsfristen.

Det bestrids att köpen har varit en form av anställningsförmån. Produkterna har sålts till marknadspris. Som exempel kan nämnas att avdrag om 1 805 kr inklusive mervärdesskatt gjordes på Kaj Vikessons slutlön för en toalettsits. På sin nuvarande

arbetsplats kan Kaj Vikesson köpa denna produkt för ett nettopris om 764 kr. Kaj Vikesson har alltså inte erhållit någon rabatt från Bolaget och det är därför inte fråga om någon personalförmån. På internet går det dessutom att hitta ännu billigare toalettsitsar av samma märke.

Bolagets bemötande

Kaj Vikesson är i förhållande till Bolaget inte att betrakta som konsument. Bolaget ger anställda möjlighet att — genom Bolaget — beställa VVS-produkter till ett kraftigt rabatterat pris (leverantörspriset). De anställda som nyttjar denna möjlighet erlägger därefter betalning för beställda varor genom att medge löneavdrag eller genom en inbetalning till Bolaget. Det har således varit fråga om en anställningsförmån och inte ett konsumentförhållande.

Preskriptionslagens konsumentbegrepp bör tolkas i enlighet med övrig konsumentlagstiftning likt konsumenttjänstlagen och konsumentköplagen. Av kravet på yrkesmässig verksamhet av ekonomisk natur följer att den ska vara driven med vinstsyfte. Bolaget bedriver inte försäljning av VVS-produkter, utan utför VVS-tjänster. Bolaget utför VVS-installationer i fastigheter och arbetar med försäkringsbolag i samband med vattenskador. Vid utförande av olika VVS-tjänster ingår naturligtvis även VVS-produkter men utförandet av tjänsterna utgör huvuddelen av Bolagets förpliktelser. Bolaget bedriver inte försäljning av värmepumpar till konsument. För att det ska vara fråga om ett konsumentköp krävs att Bolagets försäljning sker yrkesmässigt, dvs. med ett vinstsyfte. VVS-produkterna har sålts till självkostnadspris till de anställda som en anställningsförmån och har inte varit del av Bolagets yrkesmässiga verksamhet.

Preskriptionstiden för den aktuella fordran är således tio år. Kaj Vikesson har vidare i e-postmeddelande den 19 juli 2018 tillerkänt skulden, varför fordran — oaktat om preskriptionstiden är tre eller tio år — inte är preskriberad.

Bolaget har — genom företrädarna Anders Henning och Ulrika Henning — vid flera tillfällen begärt att Kaj Vikesson skulle erlägga betalning. Av dagordningar från personalmöten framgår att personalköp var en återkommande punkt på sådana möten. I den blankett som den anställde får del av inför ett avslutande av anställningen erinras även den anställde om att betala för uttaget material. Även Kaj Vikesson fick del av blanketten innan han avslutade sin anställning.

UTREDNING

Ulrika Henning, Anders Henning och Kaj Vikesson har under sanningsförsäkran lämnat uppgifter om det som målet rör.

Skriftlig utredning har redovisats, innefattande fakturor, dagordningar från personalmöten, lönebesked, bolagsordning, e-postmeddelanden och verksamhetsbeskrivning på internet.

DOMSKÄL

Huvudfrågan för tvisten är om Kaj Vikesson ska anses ha köpt värmepumparna som konsument. Om den frågan besvaras nekande ska han betala det begärda beloppet till Bolaget. Om frågan besvaras jakande ska den vidare prövningen innefatta om preskriptionsavbrott skett före och efter treårsfristen.

Konsumentfordran

Det är klarlagt att Bolagets verksamhet i huvudsak avser installationsarbeten avseende VVS (vatten, värme och sanitet). Bolaget säljer inte VVS-varor i butik eller via internet. Den huvudsakliga försäljningen av sådana varor utgör ett delmoment i beställda installationsarbeten. De varor som Bolaget säljer till kund köper Bolaget bl.a. från Lundagrossisten med vilket Bolaget har ett rabattavtal. Värmepumparna omfattades av rabattavtalet och köptes följaktligen av Bolaget till ett nettopris som var

lägre än rekommenderat bruttopris till slutkund. Bolaget har begärt att Kaj Vikesson ska betala motsvarande belopp som Bolaget betalat till Lundagrossisten. Det är oklart om Bolagets verksamhet innefattar installation av värmepumpar.

Det är klarlagt att Kaj Vikesson köpt värmepumparna för eget bruk samt att han köpte dessa via Bolaget eftersom han räknade med att priset skulle bli förmånligare och att han kunde få en snabb leverans. Det finns inget stöd i utredningen för att han räknat med att köpet av värmepumparna inte skulle omfattas av det skydd som den konsumenträttsliga regleringen är avsedd att ge.

Lön och olika personalförmåner till anställda utgör som regel kostnadsmoment i den verksamhet som genererar ett företags vinst. Av utredningen framgår att samtliga anställda har möjlighet att köpa VVS-varor via Bolagets leverantörer efter godkännande i varje enskilt fall från Bolaget samt att de därigenom får förmånen av de nettopriser som Bolaget betalar till leverantörerna. Denna förmån är inte dokumenterad i skriftlig handling, utan har beskrivits muntligen för de anställda. Förmånen finns med som en punkt på dagordningen vid Bolagets personalmöten och benämns då personalköp. Kaj Vikessons köp av värmepumparna får alltså anses ha skett enligt en väl inarbetad personalförmån. Av detta följer att köpen skett inom ramen för den verksamhet som ska generera Bolagets vinst. Bolaget har följaktligen yrkesmässigt förmedlat värmepumparna till Kaj Vikesson för hans privata bruk. Bolaget har alltså agerat som näringsidkare i förhållande till Kaj Vikesson. Det förhållandet att Kaj Vikesson såsom anställd i Bolaget köpt värmepumparna till förmånligt pris och utan skyldighet att betala ränta för den kredit som bolaget lämnat saknar därför betydelse. Likaså att Bolaget inte säljer värmepumpar till konsumenter.

Den redovisade bedömningen leder till att preskriptionstiden för Bolagets fordran mot Kaj Vikesson är tre år.

Preskriptionsavbrott

Värmepumparna är beställda den 6 december 2012 och den 23 september 2013. I brist på annan utredning börjar den treåriga preskriptionstiden löpa från dessa tidpunkter.

Kaj Vikesson har berättat att han vid flera tillfällen fram till januari 2014 talat med Anders Henning om hur betalning skulle ske. Fram till och med januari 2014 får Kaj Vikesson alltså anses ha erkänt skulden.

För tiden från januari 2014 till januari 2017 finns det utredning som visar att Bolagets ledning vid personalmöten uppmanat anställda att kontrollera att dokumentation rörande anställds personalköp finns i viss pärm. En sådan generellt lämnad uppmaning har ingen preskriptionsbrytande verkan. Eftersom Bolaget under aktuell period inte till Kaj Vikesson framfört något skriftligt krav eller påminnelse rörande skulden eller det kan anses att han under perioden har erkänt skulden, preskriberades således Bolagets fordran den sista januari 2017.

Kaj Vikesson har i e-post den 19 juli 2018 till Bolaget skrivit följande.

Hej,
Allt bara bra med oss.
Har skickat Mail några gånger och väntat på svar från er. Ser nu att dessa Mail gått till mig själv på västerortsrvs.se.
Skulle vilja att köksblandaren samt toa sitsarna dras från lönen.
Pannorna samt golvvärmen skulle jag vilja ha fakturaudrerlagen på så jag kan se dessa.
Har beställt kontoutdrag från min bank som borde komma denna/ nästa vecka.
Skulle vilja ha Anders konto nr på hans gamla bank så jag ta fram betalningen på en panna.

Med vänlig hälsning,
Kaj

Parterna har olika uppfattningar om hur meddelandet ska förstås.

Den 19 juli 2018 är Bolagets fordran preskriberad. För att Kaj Vikesson, såsom konsument, ska anses ha återupplivat fordran genom ett erkännande måste det vara uppenbart att hans avsikt var att han ville betala skulden samt att denna betalningsvilja

var oberoende av om skulden skulle kunna vara preskriberad. Kaj Vikesson meddelande kan förvisso tolkas som ett erkännande av skulden, i vart fall avseende en av värmepumparna. Det är emellertid lika rimligt att tolka meddelandet som att han ville få utredning från Bolaget för att kunna ta ställning till eventuell betalningsskyldighet. Den tolkningen stöds i viss mån av att Kaj Vikesson berättat att de två fakturorna från Lundagrossisten inte fanns i den avsedda pärmen när han återställde Bolagets egendom, nycklar m.m. vid avslutandet av sin anställning.

Tingsrätten anser alltså att Kaj Vikessons e-postmeddelande inte har den klarhet som fordras för att återuppväcka Bolagets fordran. Bolagets fordran är därför preskriberad med följd att det numera inte föreligger någon betalningsskyldighet för Kaj Vikesson.

Bolagets käromål kan därför inte bifallas.

Rättegångskostnader

Bolaget ska som förlorande part ersätta Kaj Vikesson för hans rättegångskostnader. Begärd ersättning är skälig.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (TR 02).

Ett överklagande ska adresseras till Svea hovrätt, men ges in till tingsrätten senast den 1 juni 2020.

Richard Berlin